

Εκπαίδευση, Κοινωνική Αλλαγή και Πολιτισμική Αειφορία

Διδάσκουσα: Μαρία Πατσαρίκα

Περιγραφή του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες το ρόλο της εκπαίδευσης ως φορέα κοινωνικής αλλαγής σε μια εποχή πολλών και διαφορετικών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών προκλήσεων, αλλά και διατήρησης της πολιτισμικής κληρονομιάς. Αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα μιας εξωστρεφούς εκπαίδευσης, η οποία συνεισφέρει επιστημονικό λόγο στη διαμόρφωση του συλλογικού μέλλοντος αλλά φροντίζει επίσης να διαφυλάξει και να διαχειριστεί δημιουργικά το υπάρχον πολιτισμικό κεφάλαιο, θα μιλήσουμε για το δημόσιο ρόλο των κοινωνικών επιστημών και αυτόν των εκπαιδευτικών και μαθητών ως φορέων κοινωνικής δράσης. Ο άξονας που διατρέχει τη συζήτηση αυτή είναι η έννοια της αειφορίας, την οποία θα προσεγγίσουμε μέσα από μία κριτική και πολυπρισματική θεώρηση λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες ανάγκες αλλά και την πολιτισμική παρακαταθήκη διαφόρων κοινωνιών. Θα συζητήσουμε τις αρχές και τα κριτήρια για τη διαμόρφωση συνθηκών κοινωνικής αλλαγής και πολιτισμικής αειφορίας και θα τα πλαισιώσουμε με παιδαγωγικές πρακτικές και θεωρίες. Εργαλεία μελέτης και κατανόησης των κοινωνικών αλλαγών στο ιστορικό και πολιτισμικό τους πλαίσιο για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές / φοιτητές, αλλά και συμμετοχής τους στις διεργασίες αυτές, αποτελούν ερευνητικές μέθοδοι και πρακτικές, οι οποίες θα παρουσιαστούν μαζί με παραδείγματα εκπαιδευτικής έρευνας στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Θέματα μελέτης

- ο Σκοποί της εκπαίδευσης και η σχέση της με την αλλαγή (μέλλον) και την πολιτισμική κληρονομιά (παρελθόν)
- ο Ένας (πιο) δημόσιος προσανατολισμός για την εκπαίδευση και τις κοινωνικές επιστήμες
- ο Η έννοια της αειφορίας – αμφιλεγόμενες συνεκδοχές και η Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ)
- ο Αρχές και κριτήρια (ενδεικτικά): κοινωνική δικαιοσύνη, συμμετοχικότητα, διεπιστημονικότητα, κριτικός αναστοχασμός, σεβασμός στην πολιτισμική ιδιαιτερότητα
- ο Εκπαίδευση σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα και διαπολιτισμική επικοινωνία
- ο Ο ρόλος των μαθητών και των εκπαιδευτικών ως φορέων κοινωνικής αλλαγής (Fielding, Giroux, Freire, Ball)
- ο Η παιδαγωγική της μάθησης ως κοινωνικής προσφοράς (service learning)
- ο Εμπειρική μάθηση, διαγενεακή μάθηση, θεωρία δράσης-αναστοχασμού (Dewey)
- ο Κριτική παιδαγωγική (Giroux, Aronowitz)
- ο Ερευνητικές πρακτικές: εθνογραφία, εκπαιδευτική έρευνα δράσης, προφορική ιστορία
- ο Ο κοινωνικός σχεδιασμός (social design) ως μεθοδολογία συμμετοχικής λήψης αποφάσεων, επίλυσης πολύπλοκων κοινωνικών προβλημάτων («wicked problems») και οραματισμού και σχεδιασμού του μέλλοντος (ή, διαφορετικών και εναλλακτικών «μελλόντων»)

Διαδικασία αξιολόγησης

- ο Εξετάσεις (60%)
- ο Ομαδική παρουσίαση ή απαλλακτική γραπτή εργασία (40%)